

Věc C-603/20 PPU**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

16. listopadu 2020

Předkládající soud:High Court of Justice, Family Division (England and Wales)
(Spojené království)**Datum předkládacího rozhodnutí:**

6. listopadu 2020

Navrhovatel:

SS

Odpůrkyně:

MCP

Předmět původního řízení

Spor, který byl předložen předkládajícímu soudu, se týká jeho příslušnosti ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti. Dítě, které mu jsou nyní 3 roky a 4 měsíce, je britským občanem, který žije v Indii od října 2018 (s výjimkou krátkého období v roce 2019). Dítě má nyní obvyklé bydliště v Indii. Otec dítěte (navrhovatel) navrhuje, aby předkládající soud nařídil navrácení dítěte do Spojeného království z důvodu, že bylo protiprávně přemístěno do třetího státu (Indie) nebo v něm bylo protiprávně zadrženo a že dítě mělo své obvyklé bydliště ve Spojeném království bezprostředně před protiprávním přemístěním nebo zadržením. Matka dítěte (odpůrkyně) návrh zpochybňuje.

Předmět a právní základ žádosti

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je předkládána podle článku 267 SFEU. Předkládající soud žádá o výklad článku 10 nařízení č. 2201/2003 (dále jen „Brusel 2“), zejména pokud jde o to, zda je článek 10 použitelný v případě, že se

Ize dovolávat příslušnosti ve třetím státě (v projednávané věci Indii, z důvodu, že dítě má v tomto státě obvyklé bydliště).

Předběžná otázka

„Je zachována příslušnost členského státu dle článku 10 nařízení Brusel 2 bez časového omezení, pokud dítě, které má obvyklé bydliště v tomto členském státě, bylo neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno] do třetí země nebo protiprávně zadrženo v třetí zemi, v níž v důsledku takového odebrání [přemístění] (nebo zadržení) po uplynutí příslušné doby získalo obvyklé bydliště?“

Dovolávaná ustanovení unijního práva

- 1 Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1)(dále jen „Brusel IIa“ ve Spojeném království známé také jako „Brusel 2“ nebo „Brusel 2R“)

Stanovisko ze dne 20. září 2018 generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci UD v. XB (C-393/18 PPU, EU:C:2018:749)

Rozsudek ze dne 17. října 2018 ve věci UD v. XB, věc C-393/18 PPU (EU:C:2018:835)

Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie

Dovolávaná ustanovení vnitrostátního práva

Rozsudek Court of Appeal England & Wales (odvolací soud Anglie a Walesu) ze dne 29. července 2014, ve věci Re H (Příslušnost) <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html>

Family Law Act 1986 (zákon o rodině z roku 1986), články 1 až 3

Children Act 1989 (zákon o ochraně dětí z roku 1989), čl. 1 odst. 2 a čl. 1 odst. 2A

Stručné shrnutí skutkových okolností a postupu v původním řízení

- 2 Navrhovatel a odpůrkyně jsou indickými občany. Jsou rodiči dcery P, které jsou nyní 3 roky a 4 měsíce. Otec (SS) je držitelem dočasného povolení k pobytu ve Spojeném království až do roku 2021. Matka (MCP) je držitelkou trvalého povolení k pobytu ve Spojeném království. Dítě P je občanem Spojeného

království. Otec je určen na rodném listu P a vykonává rodičovskou zodpovědnost k dítěti.

- 3 Matka a dítě odcestovaly ze Spojeného království do Indie v říjnu 2018. Návštěva byla provedena se souhlasem otce s vědomím, že se jedná o návštěvu pouze na jeden měsíc za účelem návštěvy oslavy náboženského svátku. Od října 2018 již otec P neviděl. Matka se vrátila do Spojeného království v listopadu 2018 a dítě P ponechala v Indii. Mezi účastníky řízení došlo k rozluce v prosinci 2018. Otec se od té doby oženil s jinou ženou. Podle obou účastníků byla P přivezena zpět do Spojeného království v roce 2019 (podle vyjádření matky na dva týdny) a poté byla převezena zpět do Indie. O P v Indii pečuje babička z matčiny strany.
- 4 Otec podal dne 26. srpna 2020 u předkládajícího soudu žalobu. Předkládajícímu soudu mimo jiné navrhl, aby nařídil navrácení dítěte do Spojeného království. V té době se P nacházela v Indii již 22 měsíců. Matka si přeje, aby P zůstala v dohledné budoucnosti v Indii.
- 5 Předkládající soud považuje za prokázané, že dne 26. srpna 2020 měla P obvyklé bydliště v Indii, a má za to, že v projednávané věci není příslušný podle článku 8 nařízení č. 2201/2003.
- 6 Předkládající soud považuje za prokázané, že matka před 26. srpnem 2020 nikdy jednoznačně neuznala příslušnost soudů Anglie a Walesu k rozhodování o otázkách týkajících se rodičovské zodpovědnosti týkajících se P. V důsledku toho má předkládající soud za to, že není příslušný na základě čl. 12 odst. 1 písm. b) nařízení č. 2201/2003.

Stručné shrnutí odůvodnění v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 7 Předkládající soud má za to, že je možné se domnívat, že dítě P bylo přemístěno ze Spojeného království protiprávně a že se tudíž může použít článek 10 nařízení č. 2201/2003. Doslovný výklad článku 10 naznačuje, že se tento článek zabývá spory o příslušnost mezi dvěma členskými státy. V případě únosu dítěte si členský stát původu zachovává svou příslušnost pokud, zaprvé dítě nezíská obvyklé bydliště v druhém členském státě, do kterého bylo přemístěno nebo ve kterém bylo zadrženo; a zadruhé neexistuje buď důkaz o souhlasu rodiče, od nějž bylo uneseno, nebo důkaz o nečinnosti tohoto rodiče po dobu alespoň jednoho roku poté, co se tento rodič dozvěděl, kde se dítě nachází. Tento článek stanoví právní mechanismus pro účely ukončení zachované příslušnosti členského státu původu ve prospěch druhého členského státu, ve kterém má dítě obvyklé bydliště. Doslovný výklad tohoto článku jasně omezuje jeho územní působnost na členské státy Evropské unie.
- 8 Tento výklad se odráží v praktickém průvodci pro uplatňování nařízení Brusel IIa vydaném v roce 2014 Evropskou komisí. Bod 4.2.1.1 stanoví:

„I nadále jsou příslušné soudy členského státu původu.

S cílem odrazovat rodiče od únosů dětí mezi členskými státy článek 10 zajišťuje, že soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením („členský stát původu“), jsou příslušné rozhodovat ve věci samé i posléze. Příslušnost může být soudům nového členského státu („dožádaný členský stát“) přiznána pouze za velmi přísných podmínek [...]“

- 9 Dalším důvodem pro výklad tohoto článku ve prospěch omezení jeho územní působnosti na členské státy je, že pokud by tomu tak nebylo, ponechal by příslušnost zachovanou členskému státu původu na neurčito. Tento výklad je třeba přijmout proto, že jinak by tento článek v případě, že by se jednalo o únos do třetí země, jednoduše zněl:

„V případech neoprávněného odebrání [protiprávního přemístění] nebo zadržení dítěte jsou soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým protiprávním přemístěním nebo zadržením, příslušné“.

- 10 Stát původu se tedy, pokud jde o příslušnost, nachází v silnějším právním postavení vůči třetímu státu než vůči členskému státu. To je velmi obtížně pochopitelné.
- 11 Judikatura Spojeného království umožňuje mít za to, že článek 10 nařízení č. 2201/2003 má celosvětový dosah, jinými slovy, že je použitelný nezávisle na tom, zda stát, ve kterém má protiprávně přemístěné dítě obvyklé bydliště, je členským státem nebo třetím státem [viz body 38–53 rozsudku Court of Appeal England & Wales (odvolací soud Anglie a Walesu) ze dne 29. července 2014, ve věci *Re H* (Příslušnost) <http://www.bailii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2014/1101.html>].
- 12 Výklad celosvětového dosahu nebyl upřednostněn Soudním dvorem [viz poznámka pod čarou 4 stanoviska generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ze dne 20. září 2018 ve věci UD v. XB (věc C-393/18 PPU, EU:C:2018:749) a bod 33 rozsudku ze dne 17. října 2018, v uvedené věci (EU:C:2018:835)].
- 13 Generální advokát i Soudní dvůr tak podle všeho vykládají článek 10 nařízení č. 2201/2003 tak, že se použije pouze na spory o příslušnost mezi členskými státy. Tento aspekt jejich rozhodnutí však nebyl naprosto nezbytný pro rozhodnutí ve věci UD v. XB, zejména dosah článku 8 nařízení č. 2201/2003, a lze jej tedy kvalifikovat jako *obiter dicta*.
- 14 Vzhledem k neexistenci dalších důvodů zakládajících příslušnost má předkládající soud za to, že jeho příslušnost závisí na územní působnosti článku 10 nařízení č. 2201/2003. Pokud navrhovatel neprokáže, že soudy Anglie a Walesu jsou i nadále příslušné podle článku 10, protože protiprávně přemístěné dítě nenabývalo obvyklé bydliště v jiném členském státě, musí být jeho návrh u předkládajícího soudu zamítnut. Právní situace není jasná. Předběžná otázka je tedy Soudnímu

dvoru předložena na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie a článku 107 jednacího řádu Soudního dvora v naléhavém řízení.

- 15 Pokud by projednávaná věc nebyla projednána v rámci naléhavého řízení o předběžné otázce, mohlo by dojít k vážné či dokonce nenapravitelné újmě na vztahu mezi dítětem a jeho otcem nebo rozvoji a začlenění dítěte do jeho rodinného a sociálního prostředí. Ztráta příbuzenského vztahu může způsobit dlouhodobou citovou a psychickou újmu dítěti hluboko do dospělosti. Úplné vyšetření a přezkum a analýzu blahobytu za účelem posouzení nejlepšího zájmu dítěte P lze ukončit teprve poté, co bude věc předložena správnému soudu.

PRACOVNÍ DOKUMENT